

Strategi för Sveriges utvecklingsamarbete med

Rwanda

2015 – 2019

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm

Tel: 08-405 10 00, Webb: www.ud.se

Omslag: UD-KOM, Tryck: Elanders Grafisk Service 2015

Artikelnr: UD 15.029

REGERINGSKANSLIET

 REGERINGEN Utrikesdepartementet	Regeringsbeslut 2015-06-17 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) 105 25 Stockholm	II:1 UF2013/72327/UD/AF UD2015/198/AF
--	---	--

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda 2015-2019
1 bilaga

Ärendet
Regeringen beslutade den 28 januari 2010 (UD2009/55104/AF) en samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Rwanda. Strategin gäller till och med den 31 december 2015 eller till dess regeringen dessförinnan beslutar en ny strategi.

I beslut den 27 juni 2013 (UF2013/38840/UD/USTYR) uppdrog regeringen åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att inkomma med resultatförslag avseende Sveriges internationella bistånd till Rwanda. Sida har i en skrivelse den 27 november 2013 överlämnat resultatförslaget. Inom Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) har därefter utarbetats ett förslag till strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda 2015-2019. Innehållet i strategin framgår av *bilagan*.

Regeringens beslut
Regeringen beslutar att fastställa en strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda 2015–2019 i enlighet med bilagan.

Samarbetsstrategin från den 28 januari 2010 ska inte längre gälla.

Regeringen uppdrar åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete att i enlighet med strategin ansvara för genomförandet av Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda t.o.m. den 31 december 2019.

På regeringens vägnar

Isabella Lövin

Johanna Teague

Postadress 103 39 Stockholm	Telefonväxel 08-405 10 00	E-post: foreign.registrator@gov.se
Besöksadress Malmströmgatan 3	Telefax 08-723 11 76	<i>coll/jmbc</i>

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda 2015–2019

1. Inriktning

Svenskt utvecklingssamarbete med Rwanda inom ramen för denna strategi ska bidra till en strukturomvandling av ekonomin som ger människor som lever i fattigdom bättre möjligheter att försörja sig. Vidare syftar strategin till att stärka fattiga kvinnor och mäns möjligheter att påverka sin livssituation och att kunna verka för en demokratisk samhällsutveckling. Konfliktförebyggande och försoning är genomgående teman för strategin. Strategin ska gälla under perioden 2015–2019 och omfatta sammanlagt 900 miljoner kronor under perioden.¹

Insatserna inom ramen för strategin förväntas bidra till:

Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

- Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att bidra till miljömässig hållbarhets- och ökad motståndskraft mot klimatförändringar och miljöpåverkan
- Stärkt kapacitet i det civila samhället att verka för öppenhet, ansvar, utkrävande och ökad kunskap gällande miljö och klimat

Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

- Stärkt kapacitet i det civila samhället att verka för ökat folkligt deltagande och ansvar, utkrävande, fred och försoning samt ökad respekt för mänskliga rättigheter
- Förbättrad kvalitet på, och tillgång till, fri och opartisk media, inklusive ett öppet internet

¹ Insatser inom ramen för denna strategi finansieras i enlighet med villkor för anslagsposter i regleringsbrev avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) för respektive budgetår.

- Stärkt kapacitet i det rwandiska samhället att främja jämställdhet och stärka möjligheterna för särskilt kvinnor och flickor att åtnjuta sina mänskliga rättigheter

Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

- Ökade möjligheter hos framförallt kvinnor och ungdomar till anständig och produktiv sysselsättning och entreprenörskap
- Ökad tillgång till tjänster och stöd, i synnerhet för kvinnor och ungdomar, som förbättrar deras möjligheter att starta och driva kommersiella verksamheter
- Stärkt konkurrenskraft hos producenter och leverantörer av varor och tjänster
- Stärkta förutsättningar hos aktörer, såsom arbetsmarknadens parter och andra, att verka för rättigheter på arbetsmarknaden

2. Landkontext

Den rwandiska politiken präglas ännu av folkmordet 1994, med en tydlig inriktning på nationell enighet och försoning på bekostnad av offentlig debatt och politisk pluralism. Händelseutvecklingen i östra Demokratiska republiken Kongo (DR Kongo) är instabil och Rwandas relationer med och agerande i östra DR Kongo innebär risk för internationella konflikter. Ramavtalet för fred, säkerhet och samarbete i DR Kongo och regionen från 2013 är en viktig hörnsten för fortsatt dialog och fredsbyggande regionalt.

Rwandas politik är utvecklingsinriktad, men auktoritär och uppvisar ett demokratiskt underskott med bristande öppenhet för ett genuint folkligt deltagande. Konsensusbyggande ges prioritet framför öppen politisk debatt, vilket riskerar att leda till instabilitet på lång sikt.

Rwanda är fortfarande ett av världens fattigaste länder, placerat på plats 151 av 186 länder i UNDPs Human Development Index 2014. Samtidigt har det skett en snabb ekonomisk utveckling med en årlig ekonomisk tillväxt om ca 8 procent sedan 2001. Andelen människor som lever i fattigdom har minskat från 57 % 2005/06 till 45 % 2010/11, vilket också inneburit att en miljon människor tagit sig ur fattigdom. Även om Rwandas ginikoefficient har minskat från 0,52 år 2005/06 till 0,49 år 2010/11 är den fortfarande hög jämfört med andra länder i Afrika söder om Sahara. Rwanda är på god väg att uppnå samtliga millenniemål med undantag för målet att halvera fattigdomen. Kvinnors inflytande i samhället ökar men gamla könsmönster lever ännu kvar. Utvecklingsplanerna genomförs förhållandevis effektivt av rwandiska myndigheter. Landet har även relativt robusta system för offentlig finansiell styrning och korruptionen är med afrikanska mått mätt låg. Ekonomisk ojämlikhet, miljö- och klimatmässig sårbarhet, hög befolkningstäthet, urbanisering och bristfällig infrastruktur är betydande utvecklingsutmaningar.

Det övergripande målet för Rwandas plan för ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning 2013-2018 är att omvandla Rwandas jordbruksbaserade ekonomi till en kunskapsekonomi. Privatsektorutveckling och en strukturomvandling som skapar incitament för människor att flytta till urbana områden som erbjuder sysselsättning lyfts också fram i den nationella planen.

Bevekelsegrunden för inriktningen för det svenska utvecklingsarbetet är den utbredda fattigdomen och bristen på politisk pluralism. Ett långvarigt svenskt utvecklingsarbete och svenskt kunnande inom viktiga områden för Rwandas utveckling, däribland mänskliga rättigheter, demokratisk samhällsstyrning, ICT, anständig och produktiv sysselsättning, uppbyggnad av forskningskapacitet, jämställdhet och miljö, bidrar till svenskt mervärde. En regional ansats till länderna i Stora sjöregionen eftersträvas.

3. Verksamhet

Verksamhetens inriktning och den aktuella kontexten styr valet av samarbetspartner och samarbetsformer. Utgångspunkten är att de samarbetspartner och samarbetsformer som mest effektivt bidrar till att nå långsiktigt hållbara resultat ska användas. Regeringen bedömer att det för närvarande inte är aktuellt med generell budgetstöd. Balans ska eftersträvas i val av samarbetspartner, t.ex. genom att komplettera samarbete med staten med samarbete för att stärka civilsamhället. Sida ska identifiera förändringsaktörer som kan bidra till en positiv utveckling.

Samarbetet bör utformas på ett sådant sätt att det bidrar till stärkt kapacitet och långsiktigt hållbara resultat. Programbaserat stöd kan kombineras med strategiska och katalytiska insatser, inklusive nya innovativa samarbets- och finansieringsformer. Sverige ska verka för en sammanhållen och effektiv biståndssamordning i landet, framförallt genom ett aktivt deltagande i EU:s biståndssamordning och gemensamprogrammering. Ett perspektiv bortom biståndet ska anläggas. Synergier mellan strategins olika områden ska tillvaratas så långt det är möjligt. Komplementaritet ska också eftersträvas med andra relevanta strategier.

Tillgång till egen kunskapsproduktion genom forskning av god kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning, som tar sin utgångspunkt i nationella behov, är en viktig förutsättning för utveckling. Sverige stödjer genom anslagsposten *Forskningsamarbete*² utvecklingen av den inhemska forskningskapaciteten i Rwanda. Synergier med forskningsamarbetet bör sökas för att främja kunskap, innovation och kritiskt tänkande inom samtliga resultatområden.

Fattiga människors perspektiv på utveckling och ett rättighetsperspektiv ska genomsyra verksamheten. Där uppmärksammas bl. a jämställdhet, barnets rättigheter liksom rättigheter för andra utsatta individer och grupper som är föremål för diskriminering. För att främja en långsiktigt hållbar utveckling ska ett miljö- och klimatperspektiv genomsyra verksamheten.

² Forskningsamarbetet styrs av Strategin för forskningsamarbete och forskning inom utvecklingsamarbetet 2015-2021

Biståndet till Rwanda ska präglas av konfliktkänslighet och bidra till konfliktförebyggande och försoning. I detta sammanhang kan gränsöverskridande program och samarbeten mellan länder i regionen utvecklas som ett komplement till och i synergi med bilaterala insatser.

Rwandas agerande i östra DR Kongo och ett begränsat demokratiskt utrymme är två orsaker till att strategin präglas av risk. Risker bör bedömas i ljuset av utvecklingen i landet och regionen. Risker bör spridas genom att kombinera insatser med olika grader av risk i syfte att uppnå så goda resultat som möjligt i kombination med en samlad acceptabel risknivå.

Former för uppföljning framgår av Riktlinjer för resultatstrategier.

Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

Rwandas beroende av jordbruk gör landet sårbart för de ökade temperaturer och kraftigare regn som förväntas bli en effekt av klimatförändringarna. Därtill har den höga befolkningstätheten en skadlig inverkan på landets naturresurser och ekosystem. Den institutionella kapaciteten behöver förstärkas då kapaciteten inom offentliga institutioner att omsätta hög ambition vad gäller klimat- och miljöfrågor i praktiken är svag. Det civila samhällets kapacitet att verka för öppenhet, ansvarsutkrävande och ökad kunskap gällande miljö, klimat och naturresurser behöver stärkas.

Det svenska utvecklingsamarbetet ska bidra till att stärka kapaciteten och kompetensen hos nationella aktörer att bidra till förbättrad miljö, samt hantera klimatförändringar och negativ miljöpåverkan, inklusive fortsatta reformer inom klimat/energi-, miljö- och naturresurssektorn. Verksamheten kan omfatta såväl den offentliga förvaltningen som andra aktörer. Näringslivets arbete med grön ekonomisk utveckling och gröna innovationer, inklusive hållbara energilösningar samt handel med

gröna varor och tjänster, kan bidra till att negativ miljö- och klimatpåverkan begränsas. Sveriges långa engagemang och ledarskap inom miljö- och klimatområdet liksom hög kunskap inom området bidrar till svenskt mervärde.

Det finns möjlighet till synergier med svensk verksamhet på regional och global nivå. Insatserna ska beakta länken mellan klimat, miljö och konflikt.

Starkt demokrati och jämställdhet, och ökad respekt för mänskliga rättigheter

Ökad demokratisering och stärkta möjligheter att uttrycka kritik och opposition är avgörande för att säkra Rwandas långsiktiga stabilitet och respekten för mänskliga rättigheter. Sveriges verksamhet inom ramen för strategin ska därför inriktas på ansvarsutkrävande och folkligt deltagande, stärkt åsikts-, organisations-, yttrande- och mediefrihet, samt framförallt kvinnors och barns, särskilt flickors, åtnjutande av mänskliga rättigheter.

Det begränsade utrymmet för att uttrycka kritiska åsikter och missnöjesyttringar riskerar att bidra till sociala spänningar och underblåsa konflikter. Av vikt är därför att stärka det civila samhällets och medborgarnas deltagande i och inflytande på utarbetandet av policyer och planer på nationell och lokal nivå. I detta sammanhang bör barns rätt att delta i beslut som rör dem beaktas. Insatser bör inkludera aktörer som arbetar för fred och försoning. Det finns bl.a. ett behov av att stärka medborgarnas och civilsamhällets kapacitet att hålla staten ansvarig för offentliga tjänster och ökad rättssäkerhet.

Den övergripande utvecklingstrenden avseende bland annat yttrandefrihet har de senaste åren varit negativ. Även om vissa positiva tecken finns med en ny offentlighetslagstiftning och nya liberalare medielagar återstår betydande utmaningar i att skapa ett pluralistiskt samhälle där kritik och opposition är välkomna inslag. Av vikt är även att stärka

civilsamhällets förmåga att bedriva opinionsbildning och stärka förutsättningar för att bedriva offentlig debatt och granskande journalistik. Detta är speciellt viktigt inför presidentvalet 2017.

Det finns en hög representation av kvinnor i parlamentet (64%). Statens engagemang för jämställdhet och kvinnors egenmakt är starkt, med policyer och planer som främjar jämställdhet. Kapaciteten att genomföra planerna är dock otillräcklig. Sveriges utvecklingssamarbete för ökad jämställdhet kan bidra till att stärka förmågan att integrera jämställdhet i den offentliga verksamheten. För att stärka jämställdheten är det också viktigt att stärka arbetet mot sexuellt- och könsrelaterat våld, i linje med säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Barns särskilda utsatthet bör uppmärksammas. Sida kan undersöka möjligheterna att stödja organisationer och människor som arbetar med kultur.

Sveriges långvariga fokus på områden som demokrati, yttrandefrihet, mänskliga rättigheter, inklusive barnets rättigheter, och jämställdhet ger Sverige mervärde som givare.

Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

Befolkningstätheten, befolkningstillväxten, och den ekonomiska ojämlikheten kräver en strukturomvandling mot en mer kunskapsbaserad ekonomi med hög produktivitet och mer moderna och hållbara metoder för nyttjande av naturresurser. Det svenska utvecklingssamarbetets bidrag till strukturomvandlingen är att möjliggöra anständiga och produktiva sysselsättningsmöjligheter, bättre försörjningsmöjligheter och även till att urbaniseringen därmed blir en positiv kraft för utveckling. Verksamheten inom ramen för strategin ska därför inriktas på insatser som främjar marknadsutveckling, innovation och ICT, kompetensutveckling och entreprenörskap samt rättigheter på arbetsmarknaden och social dialog.

Konkurrenskraften hos både producenter och leverantörer av varor och tjänster behöver stärkas liksom värdekedjor med störst möjlighet att skapa arbetstillfällen. Ökad regional integration, sänkta icke-tariffära handelshinder och stärkta institutioner inom handelsområdet kan bidra till bättre tillväxtutsikter för rwandiska företag, och samtidigt verka konfliktförebyggande.

Det finns ett behov av utveckla såväl yrkesutbildning som högre utbildning. Insatser för att öka möjligheterna för främst kvinnor och ungdomar att få jobb kan t.ex. omfatta ökad tillgång till utbildning av god kvalitet och även kunskaper som underlättar företagande. Verksamheten kan t.ex. även omfatta stöd för kvinnor att starta och driva företag och att stärka kvinnors möjligheter till egenförsörjning.

För att uppnå resultaten kan stöd till exempel ges till reformer för privatsektorutveckling. Genom att stödja insatser som har potential att förbättra miljön, begränsa klimatpåverkan, och stärka motståndskraften mot miljöpåverkan, klimatförändringar och/eller naturkatastrofer kan insatserna även bidra till resultat inom miljöområdet. Markreform kan vara en komponent i Rwandas ekonomiska strukturomvandling, särskilt med fokus på kvinnors rätt.

Innovation ska uppmuntras och tillvaratas. Synergier med forsknings-samarbetet står att finna, t.ex. avseende tillämpad forskning och inkubatorer, företagskluster och kvalitetssäkringssystem för högre utbildning. Den starka kopplingen till forskningen utgör ett svenskt mervärde inom området.